

Paikallinen sopiminen Ruotsissa

Terveyspoliittinen seminaari 1/10 Tukholmassa

Maria Rautpalo, ombudsman

Jusek 2011->

Vårdförbundet 2004-2011

Espoon kaupunki, Tehy, Super

Keskustason työehtosopimukset

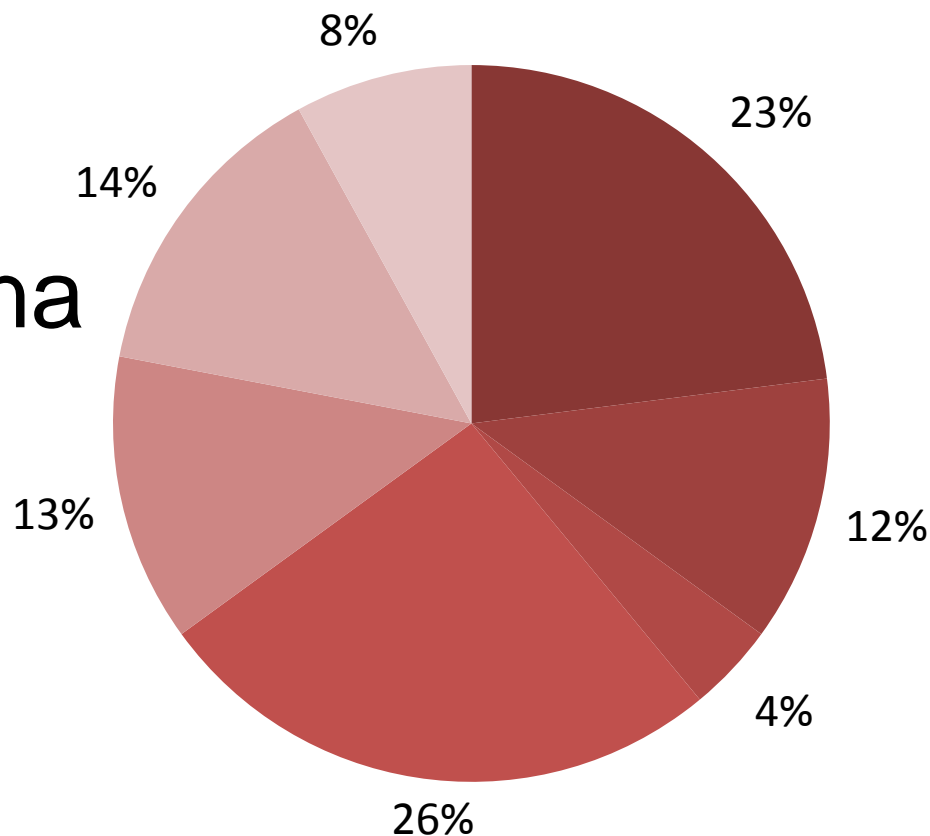
- noin 685 sopimusta, joista 150 sopimusta on voimassa toistaiseksi
- 60 ammattijärjestöä ja 50 työnantajajärjestöä
- Kevät 2016: sopimuskierröksellä 222 sopimusta ”ilman sitovaa korotustasoa” eli ei mitään pottia eikä yksilötasolla sitovaa korotustasoa
  - yhteensä noin 335 sopimusta ilman ”individgarati”
- Sopimusten piirissä noin 90 % työntekijöistä

Industriavtalen, ”märket” från 1997

- Osaparter: 8 arbetsgivarorganisationer och 5 fackförbund
- 57 avtal, täcker ca 500 000 anställda
- 2013: 6,8 % och 36 månader
- 2016: 2,2 % och 12 månader
- 2017 ?
- Övriga branscher/områden hålls ”fria”
- Avtalades på central nivå, stat, kommuner

De sju avtalskonstruktionerna

Andel anställda i procent

- 1. Lokal lönebildning
- 2. Lokal lönebildning med stupstock om utrymmets storlek
- 3. Lokal lönebildning med stupstock om utrymmets storlek och någon form av individgaranti
- 4. Lönepott utan individgaranti
- 5. Lönepott med individgaranti alternativt stupstock om individgaranti
- 6. Generell höjning och lönepott
- 7. Generell höjning

Keskitetystä paikalliseen sopimiseen

- Painopiste siirtynyt viimeisen 15 vuoden aikana paikalliseen sopimiseen
- Ei kiinteitä palkankorotuksia, edellyttää neuvottelua työpaikolla (chef-medarbetare)
- Esimiesten valtuudet ja osallistuminen – palkka johtamisen välineenä korostuu
- Työtehtävät ja tulos ovat keskustelun kohteena

Paikallinen sopimus...

- Työntekijän oma vastuu
  - Voi vaikuttaa omalla työsuorituksellaan palkkaan
- Ammattiliittojen rooli
  - Neuvonta, koulutus, palkkatilastot
- Vaatii uutta osaamista/asennetta sekä esimiehiltä ja työntekijöiltä
  - Työtehtävät, tulos, kehitys, palkka
  - Haasteena motivoiva keskustelu, dialogi

Esimerkki valtio

- Akateemisilla toistaiseksi voimassa oleva sopimus
- Muilla määräaikaiset sopimukset
- Keskustason neuvottelut samaan aikaan
- Raamisopimus; Processavtal – kuvaa miten vuosittainen palkkakierros hoidetaan paikallisesti, mahdollisuus tukeen keskustasolta
- minimipalkka, takuu yksittäiselle työntekijälle; % eller kr, minimi palkankorotustaso per organisaatio
- Edellyttää neuvottelua paikallisesti; viranomaisen toimiala, tulos, henkilöstön saatavuus, palkkahaitari, -korotustarve, analyysi yhteistyössä työntekijäjärjestöjen kanssa
- Lönesättande samtal ->100 % akateemisilla

Kysymyksiä

- Miten laajasti on luottamusmiehiä?
- Miten liitot ovat pyrkineet rakentamaan työpaikkatason luottamusta?
- Miten palkanmääräytyminen paikallistasolla on toiminut eri aloilla?
- Onko työntekijöillä veto-oikeus paikalliseen sopimiseen?
- Mitä tarkoitetaan perälaudalla?